

Sviatok dravčiarov – krúžkovanie mlád'at kráľ'ováka

Málokto vie, že aj nad hlavami Partizánčanov môžu lietat' orly kráľ'ovské alebo orly krikľ'avé. Z pochopiteľ'ných ochranárskych dôvodov však viac neprezradím. Tieto vzácne druhy v pohorí Tribeč dokonca aj hniezdia. Preto, keď' mi „dravčiari“ z Partizánskeho – Stano Harvančík a Andrej Dubravský poslali meil, že krúžkujú na Ponitří mlád'atá orlov, neváhala som ani sekundu... Účastníkov výpravy z mimovládnej organizácie Ochrana dravcov na Slovensku som zastihla na zrubu na Sádku. Okrem Stana a Andreja, d'alších Partizánčanov Laca Šnirera a Jozefa Sasáka, Kolačňana Libora Vanku, predsedu organizácie Jozefa Chavku, výkonnú riaditeľ'ku Luciu Deutschovú, ale aj zahraničných hostí z obdobných ochranárskych združení z Česka a Poľska a d'alších...

„To som ešte nezažil! To bola paráda! Orlica si krúžila nízko nad hniezdom a predseda mohol pokojne krúžkovať, keď' zišiel zo stromu, prišla si nakrmiť' mladé. Priniesla im kráľ'ika. Vôbec sa nás nebála. Kameramani z estévečky mohli natočiť' unikátne zábery. Tá orlica bola tak blízko... Škoda len, že nemali HD techniku, ale iba zastaralé kamery. Nuž, naša verejnoprávna... Pre budúce generácie by to ostalo zachované aspoň vo vysokej kvalite. Takto... Zo zlého dobré nespraviš...“ plný nadšenia (ale aj rezignácie nad pomermi v STV, a v našej krajine vôbec), ako prvý rozpráva svoje zážitky Jozef Sasák z prvého dňa krúžkovania v piatok 8. júna. Krásu chvíľe mi počas dňa s nadšením opisovali aj viacerí účastníci krúžkovacej výpravy. V onen úspešný piatok navštívili v Tribeči celkom dve hniezda orla kráľ'ovského, v každom našli po tri mlád'atá, čo je maximum. A parádny úspech. Celkom v Tribeči hniezdia tri páry, zo štvrtého páru sa „stratil“ samec. Samica krúži občas nad Sádkom.

„Krúžkovali sme aj v Považskom Inovci. V jednom hniezde kráľ'ováka sme našli iba jedno mlád'a. Objavili sme aj hniezdo orla skalného, ktorý nám tu zahniezdil po štyridsiatich rokoch!. Hniezda majú od seba ani nie dva kilometre,“ informuje o parádnom objave predseda mimovládky Jozef Chavko, ktorý ako jediný v tomto roku liezol na stromy k hniezdám na Ponitří a krúžkoval. Z jednoduchého dôvodu – vraj by žiarlil, keby to robil niekto iný. Ostatní, nielen z úcty k jeho kondícii a funkcii, ale aj k jeho zásluhám, mu to radi prenechávajú. A robia mu celkový technický a zabezpečovací servis a najmä morálnu podporu.

Zrub bošianskych trampov na Sádku na čele s Klajbom, Tiborom Minarovičovm, si dravčiari nevybrali za svoju krúžkovaciu základňu náhodou. Ešte pred desiatimi rokmi tu hniezdil orol kráľ'ovský. Dodnes zrub skrášľujú Stanove fotografie ako deti držia v rukách orlie mlád'a. Naivne som si myslela, že by som aj ja také niečo mohla zažiť. Ale...

Vráťme sa však k onej sobote. Lebo piatku som sa ja ani Peťo nemohli zúčastniť' pre pracovné povinnosti. Na zrubu sme dravčiarov našli po „ťažkej“ noci. Asi oslavovali včerajší úspech. Odchod predlžujú o polhodinu ako bol plán, takže čakáme a voľne debatujeme. Dobrej nálady ale aj hlavybolenia majú na rozdávanie. Sadajú do troch terénnych áut a hneď' pri zákrute všetci zastavujeme a vystupujeme z áut. Ja osobne ujúkam, keď' nás pri odchode prišla pozdraviť' orlica poletujúca priamo nad našimi hlavami. Úlohou dňa však bolo nájsť' hniezdo v Považskom Inovci. Po nočnej búrke je poľný a lesný terén parádne rozmočený a autá dostávajú novú „omietku“. Našu limuzínu sme nechali hneď' pri okraji poľa. Akonáhle vystupujeme na lúke s výhľadom, z lesa vzlietne vyrušená majestátna orlica. Samca už zaregistrovali vtáčkári vysoko nad poliami. Stano potvrdzuje z

pozorovania domáceho lesníka isté párenie a ukazuje vysokú borovicu na okraji lesa, že – tam. A potom lokalitu, v ktorej sa neskôr spolu s Andrejom snažili nájsť hniezdo. Dnes sme na to boli desiat. Vytvorili sme rojnicu a vydávame sa pátrať podľa pokynov predsedu. Stano ostáva sledovať pár v povetrí. Po dvoch hodinách blúdenia hore dolu premočeným lesom niekde s hustým porastom to vzdávame a vraciame sa. „A to ste mi neverili, že som ho nemohol nájsť,“ hovorí Stano a ukazuje na pár kráľovákov znášajúcich sa celý čas nad našimi hlavami. Pátrači dopĺňajú kalórie a tekutiny nespúšťajúc oči z objektov na oblohe. „Keby tak zaletela na hniezdo, ako včera tá tribečská,“ konštatuje ktosi. O chvíľu orlica „zapikuje“ do porastu, hodne ďalej ako sme ju videli vzlietnuť. Vstávame a vchádzame do lesa opäť. Avšak ani druhý dvojhodinový pokus nebol úspešný... Zronení, smutní, ako nás prekabátili tieto kráľovské vtáky, opúšťame lúku. „Dajte sa vypchať!“ trochu so zlosťou odkazuje kráľovákovi predseda a ihneď, takmer nežne, dodáva: „Ale až o sto rokov...“

Krátku zastávku na základni využívame na gastronomický akt a pochvalu Andrejovi, čoby šéfkuchárovi, za guláš z diviny. (My sme sa síce trochu zdráhali takto „vyžierat“, ale ukecali nás. Bolo by blbé dať Andrejovi košom.) Nad hlavami nám opäť krúži orlica, a postupne sa objavujú aj páriky dvoch druhov sokola – lastovičiara a myšiara. Od predsedu i od ostatných ťahám informácie. Sú veľmi ochotní hovoriť aj o konkrétnych miestach, kde sa hniezda nachádzajú, ale zároveň ma upozorňujú, že sú to informácie „tajné“. A tak som sa dozvedela, že najvzácnejšie sú kráľováky, lebo ich je len asi 35 – 40 párov na Slovensku. Najväčšie sú orly skalné a u nás ich hniezdi okolo sto kusov. Orlov krikl'avých je asi tisícka a tiež hniezdia v Tribeči, ba priamo nad Partizánskym.

Je okolo 16. hodiny a takmer v tom istom zložení, posilnení Andrejom, ktorý si splnil hosťiteľskú povinnosť, vyrážame na juhovýchod do Pohronského Inovca. Tu však už ideme naisto. Priamo z lesnej cesty sledujeme kvalitným ďalekohľadom asi mesačné mláďatá v hniezde na samom vrchole statnej borovice a krúžiacu samicu. Začína pršať a zhoršuje sa viditeľnosť. Napriek tomu do lesa pod borovicu ide väčšina. Andrej pomáha predsedovi vliezť do popruhov a upevniť lano. Ostatní sedia na padnutom strome ako lastovičky a s tichým obdivom sledujú predsedu ako stúpa po kmeni do výšky asi šiestich poschodí zapichávajúc ostne „mačiek“ do kôry, istiac sa špeciálne upraveným lanom okolo obvodu stromu. Všetci trpezlivo čakajú dolu na verdikt. „Sú dve!“

Že si tieto vzácne pápernaté stvorenia mohol pohladkať, mu úprimne závidím. A tento pocit vidím aj na tvárach zreých mužov - zálesákov. Veď záchrane potomstva orlov a ďalších dravcov obetujú každý voľný deň. Krúžkovanie mláďat je v podstate akýmsi vyvrcholením ich celoročnej ochranárskej práce. Je to sviatok dravčiarov.

Rozpršalo sa. Lúčime sa so všetkými dravčiarimi, aj tými zahraničnými, ďakujem za nezabudnuteľný zážitok. Naozaj bol nezabudnuteľný i keď som tak ako ostatní, okrem predsedu, mláďa orla v ruke nedržala. Stačil mi pocit spolupatričnosti, že sú na svete ľudia, aj v mojom rodnom meste, ktorí cítia a rozmyšľajú na rovnakých vlnách.

Som rada, že s nami ráтали aj počas svojho sviatku.

Ala

PS: Zvyčajne dravčiari krúžkujú orlov koncom júna. Stanislav to urýchlil z dôvodu svojej cesty do USA. Všetkým nám odtiaľ poslal krásny pozdrav...